

Наоборот, производные слова, имеющие полное внешнее сходство, иногда занимают в СП разные позиции, так как выражают разные словообразовательные значения. Ср.: 1) *белец* «человек, живущий в монастыре, но не постриженный в монашество» (еще не чернец); *чернец* «монах» и *синец* «разновидность леща»; 2) *беляк* «вид зайца, имеющего мех чисто белой окраски; волна с белой пеной»; *черняк* «избирательный черный шар в баллотировке; черновик (устар.)»; *синяк* «посиневший кровоподтек; медоносное растение с красно-синими цветками; вид съедобного гриба». Ср. также: *бель* «белая вещь или вещь, подвергаемая белению» (прост.); «белизна» (обл.); «частик» (обл.); «сорт яблок, белый налив» (с.-х.); *чернь* «черный, темный цвет чего-нибудь, чернота» (устар. и прост.); «художественная обработка металла»; «черная угольная краска» (спец.); «черный люд, простой народ, низы общества» (устар.); «чернолесье» (спец.); *синь* – то же, что *синева*; «вид лекарственного растения»; «синяя краска» (устар.); «название некоторых руд, имеющих синий цвет».

Разные позиции производных слов в СП, имеющих полное внешнее сходство, отмечаем и в испанском языке. Ср.: 1) *castañeta* «кастаньета; шелкание пальцами; название чилийской птицы; (обл.) королек (птица)»; *negreta* «синьга (вид утки)»; *griseta* «вид легкой ткани; болезнь деревьев»;

2) *castaño* «торговец каштанами; перепончатопалая птица»; *negrero* «торгующий неграми; работорговец; человек, жестоко относящийся к подчиненным; (Амер.) человек, любящий ухаживать за негретянками; (обл.) пастух черных мериносовых овец»; *violetero* «ваза для фиалок»; 3) *castañal* «каштановая роща»; *negral* «черноватый»; *violetal* «клумба фиалок».

Часто под влиянием различных факторов те или иные потенции в ряде СП могут оказаться нереализованными. Так, в русском есть *чернявый*, но отсутствуют *белявый*, *синявый*; в испанском существует производное *negrería* «негры-рабы», но нет в языке *castañería* или *grisería*. Такие случаи довольно многочисленны в обоих языках. Очевидно, что отсутствие строгой регулярности в СП вызвано влиянием лексики. Нередко оно связано с лексико-грамматическими свойствами производящих слов, взаимодействием различных лингвистических и экстралингвистических факторов в истории языка. В языке могут существовать и уникальные, неповторяющиеся словообразовательные парадигмы, но парадигмы имен со значением цвета, как правило, не являются уникальными в формальной структуре словообразовательного гнезда. Тем не менее этот факт не дает оснований ставить под сомнение существование разнообразия словообразовательных парадигм цветообозначений в русском и испанском языках.

При рассмотрении парадигматических отношений между производными со значением цвета, убеждаемся в значимости существования словообразовательной парадигмы, отражающей деривационную валентность слова и необходимое для ее характеристики, а выявление деривационных отношений различных типов слов позволяет определить словообразовательный потенциал и русского, и испанского языков.

Источники и литература

1. Земская Е. А. О парадигматических отношениях в словообразовании // Русский язык. Вопросы его истории и современного состояния. Виноградовские чтения I-VIII. – М., 1978. – С.71-75.
2. Улуханов И. С. Словообразовательная семантика в русском языке и принципы ее описания. Изд. 3-е, стереотипное. – М.: Едиториал УРСС, 2004. – С.198-214.
3. Языки мира: Романские языки. – М.: Academia, 2001. – С.448-450.

Бессараба О. А.

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ ДО ПРОФЕСІЙНОГО ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ

Однією з характеристик професійної підготовки спеціаліста є поняття «професійна компетентність» (Є. Бондаревська, Т. Браже, Б. Гершунський, В. А. Ісаєв, Д. Хайтс).

До структури професійної компетентності входить така складова, як комунікативна компетентність, яка має на меті забезпечити майбутньому спеціалісту можливість здійснювати спілкування в умовах професійної діяльності (С. Гринько, А. Деркач, Д. Хайтс та інші.).

Зміст професійної компетентності та її складових визначається особливостями майбутньої професійної діяльності [1].

Щодо діяльності майбутніх юристів, то вони повинні мати необхідний рівень знань іноземної мови, як для спілкування з іноземними партнерами так і для обізнаності в останніх змінах міжнародної юридичної науки. Для розвитку комунікативної компетентності важливим є формування мотивації вивчення іноземної мови, що пов'язана з розвитком професійної мотивації. У формуванні мотивації вивчення іноземної мови велику роль відіграє доцільне використання викладачем сучасних методів навчання.

Сьогодні у підготовці майбутніх спеціалістів застосовуються різні засоби, методи, форми навчання, які спрямовані на підвищення ефективності процесу навчання. Ефективність навчального процесу залежить від того, які форми і методи використовує викладач, а також доцільність використання певних форм та методів у конкретних ситуаціях. Для того, щоб правильно відбирати форми та методи навчання потрібно враховувати їх характерні особливості.

Метою даної статті є характеристика особливостей застосування інтерактивних методів навчання студентів юридичних спеціальностей, дослідження їх впливу на розвиток пізнавального інтересу студентів у процесі вивчення ділової іноземної мови.

До одного з недоліків традиційного навчання можемо віднести надмірне завантаження студентів навчальною інформацією. При такому надмірному завантаженні студент просто губиться у потоці інформації, часто зникає мотиваційний компонент навчання, втрачається інтерес до вивчення дисципліни.

Для того, щоб в умовах сучасної освіти кожен зміг проявити свої здібності, відбувається постійна розробка нових інноваційних технологій [2]. Важливе місце серед них займають інтерактивні.

«Інтерактивний» – здатний до взаємодії, співпраці, діалогу. Інтерактивні методи розвивають творчість, самостійність у розв'язанні проблемних та виробничих ситуацій, виробляють позитивні якості майбутнього спеціаліста.

Метою інтерактивного навчання є створення таких умов навчання, за яких кожен студент відчує свою успішність в процесі вивчення іноземної мови.

На протязі останніх років широко вивчається і досліджується питання використання інтерактивних та активних методів навчання, нових педагогічних технологій. Серед них праці М. Гуривичева, Н. Кондратенко, Л. Преждо, Н. Сорокіної, Д. Стеченко та інших. Проте вивчення проблеми застосування інтерактивних методів навчання на факультетах юридичних спеціальностей у підготовці до професійного іншомовного спілкування залишається майже невивченим та недослідженим.

Розробки елементів інтерактивних технологій можемо прослідкувати в працях В. Сухомлинського, творчості вчителів-новаторів 70-80 років ХХ ст. (Ш. Амонашвілі, Є. Ільїна, В. Шаталова та інші.).

Ми використовуємо різноманітні інтерактивні методи на практичних заняттях з ділової іноземної мови у Вінницькому інституті Міжрегіональної академії управління персоналом : ділові та рольові ігри, мозковий штурм, кейс-метод, метод проектів та інші.

Одним з інтерактивних методів є метод кейс-стаді (вивчення ситуації). Серед українських педагогів та науковців цей метод відомий як кейс-метод або метод ситуацій. Цей метод часто використовується у вивченні юридичних дисциплін, тому доцільним буде його використання для підготовки майбутніх юристів до професійної іншомовної діяльності. У кейсі описуються події, які відбулися у професійній діяльності, а метою опису цих подій є спровокування дискусії англійською мовою між студентами.

Гарвардська школа бізнесу подає таке визначення методу кейс-стаді: «Метод навчання, за яким студенти та викладачі беруть участь у безпосередньому обговоренні ділових ситуацій та задач. Ці кейси, зазвичай, підготовлені в письмовій формі та сформульовані, виходячи з досвіду реальних людей, що працюють у сфері підприємництва, читаються, вивчаються та обговорюються студентами. Ці кейси є основою для проведення бесіди, дискусії в групі під керівництвом викладача. Тому кейс-метод є одночасно і особливим видом навчального матеріалу, і особливим способом використання цього матеріалу в навчальному процесі» [3]. Отже, кейс – це опис конкретної ситуації, яка вимагає обговорення, аналізу та прийняття рішень. Викладач при цьому більше виступає в ролі спостерігача. Для вдалого проведення потрібно дотримуватися правил складання кейсу: ситуація має бути подана чітко та конкретно, щоб студенти швидко могли зрозуміти суть проблеми та знайти шляхи її вирішення.

Основними елементами кейсу є:

- Середовище, де відбуваються події в кейсі;
- Тема;
- Питання, які піднімаються в кейсі;
- Дані, тобто яка інформація подається в кейсі;
- Розв'язок кейса;
- Аналіз кейса: який результат очікується;
- Час, який необхідний для обговорення.

Використання цього методу є достатньо ефективним, так як він наближає теоретичні знання до практичних професійних вмінь. Одним з недоліків є низька активність студентів на занятті, яка часто пов'язана з стереотипними уявленнями про структуру заняття, страхом перед критикою одногрупників. Для того, щоб усунути ці недоліки, викладач має підготуватися і підготувати студентів з психологічної точки зору. Потрібно звернути увагу на психологічну атмосферу у групі, намагатись залучити до роботи всіх студентів, розподіляти на мікрогрупи, враховуючи індивідуальні особливості студентів [4].

Розглядаючи такий метод, як ділова гра можемо зазначити, що для вдалого її застосування потрібно пам'ятати про особливості ділової гри: присутність виробничого завдання, навчальна ціль, розподіл ролей, дотримання етапів структури ділової гри, наявність системи стимулювання, оцінювання результатів роботи та інше.

Імітаційною моделлю для майбутніх юристів може бути судове засідання, розгляд судової справи, консультація у юридичній клініці тощо. Відповідно до вибору імітаційної моделі ставиться навчальна (дидактична) мета. Наприклад, закріплення іншомовного розширеного словника юридичних термінів міжнародних стандартів.

Батьківщиною методу проектів вважається США. Ще наприкінці ХІХ століття його називали також методом проблем і пов'язували з ідеями гуманістичного напрямку в філософії та освіті, які розроблені американським філософом і педагогом Дж. Дьюї, а також його учнем В. Х. Килпатріком. Відвідуючи школи та університети Монтани і Каліфорнії, знайомлячись з підручниками, листуючись з колегами з Вашингтону, співпрацюючи з волонтерами Корпусу Миру та аналізуючи їх методи роботи, стало зрозуміло, чому саме цей метод є сьогодні одним з провідних, а головне – ефективним.

Ідеї проектного навчання виникли в Росії практично паралельно з розробками американських педагогів під керівництвом російського педагога С. Т. Шацького в 1905 р. та знайшли свій подальший розвиток у роботах док. пед. наук, проф. Полата Е. С.

При використанні методу проектів доцільно застосовувати прийоми стимулювання, ігрові. Ігрове проектування відрізняється тим, що студенти самостійно готують до захисту проекти, захищають їх на уявному засіданні, обговорюють. Характерною особливістю є те, що завжди наявне складне виробниче завдання або проблема, студенти розподіляються на групи та розробляють варіанти проектів, відбувається імітація засідання або наради з публічним захистом проектів [5]. Ігрове проектування має приблизну структуру, якої потрібно дотримуватись.

Проектування передбачає перш за все самостійну діяльність студентів – індивідуальну, парну або групову, на яку відводиться певний відрізок часу. Завдяки проектуванню ми бачимо показ практичного застосування надбаних знань. Особливістю є те, що при плануванні проектної діяльності педагог орієнтується на самостійну дослідницьку діяльність студентів і на залучення їх до роботи з громадськістю. Щодо використання методу проектів при вивченні англійської мови потрібно підкреслити, що одним із завдань є надати студентам сучасні знання, вміння спілкуватися, знаходити потрібну інформацію та оцінювати її, приймати професійні рішення. Впевнено можемо стверджувати, що цей метод є одним з найуніверсальніших та найвдаліших методів, які використовуються на заняттях англійської мови.

Розігрування ролей має метою формування організаційних та управлінських навичок спілкування. До особливостей розігрування ролей можемо віднести наявність проблеми управління, розподіл та розігрування ролей, різниця інтересів студентів, організація рольової дискусії.

Наприклад:

1. **Student A.** You are the lawyer of the big company. Your task to discuss some points of new contracts with your chief. You think it is necessary to change some details. Be ready to discuss it.

2. **Student B.** You are the chief. Your task to prepare questions about reasons for changing contracts and give your opinion about it.

Важливе місце займають так звані brainstorming tasks або мозковий штурм. Це метод, за допомогою якого група людей намагається разом розв'язати певну проблему. Характерною особливістю є те, що ніхто не повинен висловлювати критику на адресу будь-якої ідеї, що виникла в ході обговорення. Особливу увагу надають незвичайним ідеям, які виникають з приводу проблеми.

Наприклад:

We are going to open a virtual company which will offer services in teaching people how to use their rights and freedoms. What services are available and what can we do? Forecast the results of the work of such company.

Цей метод ґрунтується на припущенні про те, що у всіх людей є творчі здібності, але з певних причин вони не завжди проявляються. Можемо стверджувати, що принцип цього методу – «свобода думки». Для успішності застосування цього методу потрібно дотримуватися певних правил. Кожний учасник висловлює свою ідею. Всім пропонується забути про традиційність, тобто, чим нестандартніше студенти підійдуть до вирішення проблеми, тим краще.

На першому етапі метою є зібрати якнайбільше варіантів відповідей на запитання. Під час цього етапу не має бути ніяких зауважень, критичних висловлювань. Дуже корисним буде записування своїх ідей на папері. Після чого можливо прикріпити ці аркуші на дошці у вільному порядку, а потім змінювати їх положення по мірі обговорення. Якщо в групі є студенти, які кращі володіють інформацією з даного питання, то доцільно створити групи, включивши в кожну студентів з різним рівнем підготовленості. Ще однією важливою рисою є те, що продовжувати мозковий штурм доцільно до закінчення нових ідей у групі, при цьому кожному надається можливість висловитись, щоб студенти усвідомили, що всі вони внесли свою частку у проведенні обговорення. Для того, щоб виділити найбільш важливі ідеї, можливо пронумерувати найвагоміші. Після цього кожний студент спробує назвати, наприклад, п'ять найважливіших на його думку ідей. Разом з усіма доцільно підрахувати результати.

Як показує практика, цей метод має свої труднощі. Переконавшись на власному досвіді при використанні мозкового штурму, можемо виділити такі труднощі: в деяких випадках складно об'єднати студентів, дефіцит часу на обмірковування ідей, недостатня гнучкість цього методу. Також однією з найбільших проблем є те, що більшість студентів призвичаєні до традиційних форм навчання іноземної мови, для них незвичним є публічні висловлення та обговорення. Деякі з них бояться висловлювати свої ідеї в зв'язку з слабким рівнем підготовки з іноземної мови. Для вирішення останньої проблеми у проведенні мозкового штурму дозволяється «пропускати хід», якщо на даний момент студенту нічого запропонувати.

Звернувши увагу на правильне та доцільне використання сучасних методів навчання іноземних мов, можемо зробити такі висновки, що для успішної підготовки майбутніх юристів до іншомовної професійної діяльності важливим є своєчасне формування у студентів мотивації вивчення іноземної мови, а це, насамперед, пов'язане з вдалим використанням інтерактивних та активних методів навчання іноземних мов. Важливим є роль викладача, який має бути обізнаним у сучасних інтерактивних технологіях навчання, знати особливості застосування цих методів та використовувати у поєднанні з традиційними методами на заняттях.

Джерела та література

1. Библикова Э. В. Формирование иноязычной компетентности у будущих экологов //Материалы научно-практической конференции, посвященной 65-летию АГУ /Сборник статей кафедры общей и социальной педагогики. – Майкоп, 2006. – С. 32-39.
2. Вахрушева Т. Ю. Теоретичні основи інтерактивних технологій навчання //Нові технології навчання. Наук.-метод. зб. – К.: НМЦВО, 2000. – Вип. 27. – 256 с.
3. Twenty-Five Questions to Ask As You Begin to Develop a New Case Study. Harvard Business School Publishing Division. Boston, 1990.
4. Кравчина О. С. Активні та інтерактивні методи навчання. – К.: ЦППО АПН України, 2003. – С. 32.
5. Полат Е. С. Метод проектов на уроках иностранного языка //Иностранные языки в школе. – 2001. – № 1.

Бигунова Н. А.

УРОВНЕВАЯ РЕАЛИЗАЦИЯ КОНЦЕПТА ДВИЖЕНИЯ В АНГЛИЙСКОМ НАРРАТИВНОМ ДИСКУРСЕ

В настоящее время в центр внимания когнитивистов выдвинулась проблема концепта. О концептах писали и пишут Г. Фреге, Б. Расселл, П. Стросон, Г. Д. Дэвидсон, Дж. Остин, П. Грайс, Дж. Сэрль, А. Тарски, У. О. Куин, Дж. Лакофф, А. Вежбицкая, Д. С. Лихачев, Ю. Д. Апресян, Р. М. Фрумкина, Ю. С. Степанов, Е. С. Кубрякова, В. З. Демьянков, Т. В. Булыгина, А. Д. Шмелев, Н. Д. Арутюнова, В. И. Карасик, А. А. и И. П. Сусовы, М. В. Никитин, В. В. Красных и многие другие.